

**feiten
en
meningen
uit
de
media-
wereld**

**jan drijvers
pascale milo
en
wim van der blesen**

Gemeenschapsminister van Cultuur Dewael, heeft een aantal maatregelen voor meer ONRECHTSTREEKSE STEUN aan de Vlaamse DAGBLADPERS voorgesteld. Het gaat hier om een COMPENSATIE voor de terugval van de reclame-inkomsten tengevolge van het succes van VTM. Als mogelijke vormen van steunverlening denkt Dewael o.a. aan : goedkopere telefoon- en telegraafstarieven; een aangepaste regeling voor deeltijdse arbeid; de toekenning van het statuut van sector in moeilijkheden; afschaffing van reclamebeperkingen; grotere faciliteiten bij de aankoop van papier; behoud van het nultarief inzake BTW voor de pers.

*

De Raad van Beheer van de BRTN vreest dat de INKOMSTEN dit jaar ongeveer 500 miljoen BEF LAGER zullen liggen dan algemeen verwacht en begroot. Door een daling van de opbrengst van het kijk- en luistergeld zou men 250 miljoen BEF minder ontvangen dan voorzien. Anderzijds bepaalt het nieuwe BRTN-decreet dat 2 % van de dotatie pas volgend jaar kan worden uitbetaald... indien de Vlaamse Raad van mening is dat de BRTN haar wettelijke verplichtingen is nagekomen. Oorspronkelijk werd ook dit bedrag (ongeveer 250 miljoen BEF) in de begro-

ting 1990 opgenomen.

*

BRTN-voorzitter Els WITTE hoopt dat de ADVIESRAAD van KJKERS en LUISTERAARS, die door het jongste BRTN-decreet is opgericht, niet enkel zou worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de klassieke ideologische en maatschappelijke groeperingen op basis van de Cultuurpact-wetgeving. Zij is immers van mening dat jonge mensen een steeds grotere afkeer vertonen van alles wat met partijpolitiek en verzuiling te maken heeft, en in de eerste plaats geïnteresseerd zijn in bekwaamheid en talent. Zij is dan ook voorstander van een dynamische raad waarin naast vertegenwoordigers van de grote stromingen, ook 'competente, cultureel-ingestelde mensen' zetelen.

*

Meer dan een half jaar na de goedkeuring van het nieuwe decreet over de LOKALE RADIO'S keurde de Vlaamse Executieve het UITVOERINGSBESLUIT goed dat moet toelaten om nieuwe erkenningen uit te vaardigen, op basis van de nieuwe criteria.

Om de nieuwe normen inzake kleinschaligheid en onafhankelijkheid te kunnen afdwingen, wordt de zenders gevraagd,

o.m. door de originaliteit van hun logo, herkenningstone en roepnaam, aan te tonen dat zij geen deel uitmaken van een keten. Voorts worden de voorwaarden vastgelegd waaronder lokale radio's een beroep mogen doen op samenwerkingsverbanden voor de nieuwsgaring.

Tegen dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan hebben de geviseerde ketenradio's zich sterk verzet, hierin gesteund door Gemeenschapsminister van Cultuur Dewael. Vooral de franchising-organisatie Contact nam hierbij het voortouw door het organiseren van politieke lastercampagnes tegen de initiatiefnemers van het decreet, door telefoon- en televoting-acties, en door het neerleggen van een klacht bij het Arbitragehof. Vooralsnog met weinig succes, daar het Arbitragehof het verzoek tot niet-uitvoering van het decreet naast zich neerlegde, en daar begin november bekend raakte dat de meeste van de bij het Contact-netwerk aangesloten zenders een negatief erkenningsadvies van de Raad voor Lokale Radio's mogen verwachten. Een bericht dat binnen de keten voor de nodige spanningen zorgde en het gerucht stimuleerde dat Contact zich binnenkort uit Vlaanderen zou terugtrekken.

*

De BRTN en zijn Nederlandse tegenhanger NOS hebben besloten om gezamenlijk films en series aan te kopen. Het voordeel van deze samenwerking ligt hierin, dat beide omroepen nu meer (financiële) druk zullen kunnen uitoefenen bij de onderhandelingen met buitenlandse producenten en verdelers. De BRTN kan immers per jaar slechts 250 miljoen besteden aan buitenlandse producten. De gevolgen van deze beslissing zullen pas vanaf het seizoen 1993 zichtbaar worden, aangezien de aankopen voor 1992 reeds volop aan de gang zijn.

*

Het progressieve dagblad DE MORGEN kreeg van de Vlaamse regering een 'RENTELOOS VOORSCHOT' van 30 miljoen BEF. De krant had dit overbruggingskrediet dringend nodig om 'niet in een situatie van staking van betaling te komen'. Dit bedrag is in feite een voorafname van de algemene perssteun die voor volgend jaar wordt voorzien. Vorig jaar noteerde men bij De Morgen een gecumuleerd verlies van bijna 136 miljoen BEF; ook dit jaar rekent men op een verlies van ongeveer 25 miljoen BEF. Vanaf 1992 zou De Morgen door allerlei besparingsmaatregelen zonder verlies moeten kunnen werken. De uitgeverij Hoste is bij mon-

de van directeur Van Thillo niet meer bereid nog bijkomend kapitaal in de krant te investeren. De verkochte oplage van De Morgen ging de laatste tijd langzaam achteruit en bedroeg in april 27.842 exemplaren. Voor volgend jaar hoopt men op een gemiddelde oplage van 28.000 exemplaren.

*

Gemeenschapsminister van Cultuur DEWAEEL heeft voor de zoveelste keer een PLAN klaar voor de BRTN. Hij wil dat de openbare omroep wordt omgevormd tot een N.V. waarbij de Vlaamse Gemeenschap de enige aandeelhouder is. Ook het huidige gemengde personeelsstatuut (contractuelen en ambtenaren) van de BRTN vindt geen genade in de ogen van de minister. Hij is van mening dat de BRTN beter af is met uitsluitend contractuelen. Het bestaande financieringssysteem, waarbij de dotatie is gekoppeld aan het kijk- en luistergeld, zou worden vervangen door een beheersovereenkomst over drie tot vijf jaar tussen de BRTN en de Vlaamse regering, waarin zou worden bepaald wat de BRTN moet doen en welke dotatie hij daarvoor krijgt. Met deze vernieuwingen zou de BRTN beter de concurrentie met andere omroepen aankunnen, aldus Dewael.

*

In opdracht van de GIMV (de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen) heeft het adviesbureau Ernst & Young een sectoriële analyse gemaakt de geschreven pers in Vlaanderen. Uit deze studie is gebleken dat de DAGBLAD-SECTOR vorig jaar een VERLIES leed van 543 miljoen BEF. De uitgevers van weekbladen, die hun inkomsten uit reclame sinds 1988 met 21,60 % zagen achteruitgaan, maakten in 1990 nog een (gezamenlijke) winst van 117 miljoen BEF; dit is slechts een vierde van het jaar voordien.

Op basis van deze studie stelde de GIMV in een advies aan gemeenschapsminister voor Economie De Batselier voor, de pers te helpen door 1) rechtstreekse overheidssteun, 2) gratis verspreiding van kranten in de scholen, en 3) verstrekking van overheidsinformatie via de pers. Minister De Batselier had voordien reeds een bedrag van 500 miljoen BEF op de begroting van volgend jaar ingeschreven als steun aan de media; 350 miljoen hiervan wil hij gebruiken voor de pers. Opvallend hierbij is dat de meeste dagbladen, zelfs in hun hoofdartikels, een rechtstreekse overheidssteun afwijzen, en dat ook de gratis verspreiding van kranten in het secundair onderwijs op heel wat kritiek stuit. Alvorens een definitieve beslissing te nemen over de steunmaatregelen zal

minister De Batselier eerst nog de dagbladuitgevers en de hoofdredacties consulteren.

*

SUPER CLUB, de film-, video- en bioscoopgroep die in 1983 door Maurits De Prins werd opgericht en in een paar jaar tijd uitgroeide tot een wereldimpe-rium, leed een VERLIES van bijna 15 miljard BEF waardoor het bedrijf in de rode cijfers kwam te staan en een kapitaalverhoging nodig heeft van om en bij de 7 à 7,5 miljard BEF. Super Club realiseert ongeveer 70 % van zijn omzet in de VS, maar het exploitatieverlies komt volledig op rekening van de Belgische en Europese activiteiten. PHILIPS, die in maart 1991 51 % van de aandelen in handen kreeg, is echter bereid om Super Club er opnieuw bovenop te helpen. Philips (hardware-producent) ziet in Super Club een complementaire partner (software).

*

HET VOLK, het dagblad van de christelijke arbeidersorganisaties, kampt met FINANCIËLE MOEILIKHEDEN. Hubert Detremmerie, directeur van BAC (de bank van de christelijke arbeidersbeweging) en financieel adviseur van de raad van beheer van de betreffende krant, ziet in dat verband, niet bereid te zijn om geld aan Het

Volk te geven. Hij wil de christelijke organisaties er wel toe aanzetten een inspanning te doen voor hun dagblad. Anderzijds heeft hij geen bezwaar tegen een fusie van Het Volk met een andere christelijke krant.

*

Op 24 september 1991 werd Daniel BUYLE door de VTM-directie ONTSLAGEN. Buyle was hoofd van de dossierprogramma's van de VTM en eindverantwoordelijke van het duidingsprogramma Telefacts. Als reden voor het ontslag, dat al een tijdje in de lucht hing, werd officieel verklaard 'dat hij de structuur en de bevoegdheden van de directie niet kon aanvaarden'. Daniel Buyle is na Carlo Gepts, Jan Schodts en Terry Verblest de vierde belangrijke figuur die bij de commerciële omroep wordt ontslagen.

*

Begin oktober 1991 raakte bekend dat de negen uitgever-aandeelhouders van VTM tijdens de voorbije twee jaar ieder 110 MILJOEN BEF van de commerciële omroep ontvingen, terwijl ze er bij de oprichting slechts 20 miljoen BEF in investeerden. Dit betekent dat VTM aan zijn aandeelhouders in totaal reeds 990 miljoen BEF uitbetaalde, dit is 540 miljoen

BEF méér dan tot nog toe officieel bekend was. Naast de 'normale' uitkering in 1990 van 50 miljoen BEF aan ledere aandeelhouder (samen 450 miljoen BEF dividenden), werd aan de negen dag- en weekbladuitgevers, zowel in 1989 als in 1990, nog eens 30 miljoen BEF uitbetaald via een zgn. vereniging in deelneming. Dit is een wettelijke, maar fiscaal voordelige constructie waarbij een vennootschap haar winsten kan delen met een aantal stille vennoten. Deze laatste moeten dan wel iets inbrengen, nl. geld of diensten. De uitkeringen kunnen dan geboekt worden als kosten, waardoor zij in de jaarrekening niet zijn terug te vinden en ook niet belast worden.

Opmerkelijk bij dit alles is dat de Vlaamse Televisie Maatschappij in 1990 aan haar aandeelhouders meer uitbetaalde (720 miljoen BEF) dan de totale nettowinst voor dat jaar (492 miljoen BEF).

*

Op 16 oktober 1991, net voor de ontbinding van de wetgevende kamers, keurde een meerderheid van de Vlaamse Raad het DECREET over REGIONALE TELEVISIEZENDERS goed. Dit decreet schept een juridisch kader voor het statuut, de organisatie en de erkenning van regionale televisieverenigingen, en vervangt

als dusdanig de bepalingen terzake in het kabeldecreet van 1987.

Volgens de tekst van het decreet, gebaseerd op een voorstel van E. Van Rompuy (CVP) en P. Chevalier (SP), kunnen in Vlaanderen maximaal twaalf regionale televisieverenigingen worden erkend, met inbegrip van een afzonderlijke erkenning voor het Hoofdstedelijk Gebied Brussel. De maximale actieradius van de zenders bedraagt 15% van het totale aantal Vlaamse kabelabonnees, doch de juiste afbakening van de verzorgingsgebieden moet nog door de Executieve worden bepaald. Deze afbakening en de selectie van de erkenningsaanvragen zullen onvermijdelijk politieke spanningen met zich brengen, daar per zendgebied maar één vereniging zal worden erkend. De vier reeds erkende stations in Eeklo, Antwerpen, Leuven en Kortrijk behouden hun erkenning als ze zich aan de nieuwe bepalingen aanpassen. De verenigingen dienen een vzw statuut aan te nemen, waarvan de bestuursorganen een representatieve spiegel dienen te zijn voor een breed geformuleerde verscheidenheid van de plaatselijke bevolking. Bovendien dient elke zender een programma-adviesraad op te richten die over de onafhankelijkheid waakt en de programmatie adviseert. De regionale verankering van de zenders wordt

vastgelegd in de beheersstructuur en in de programmatie, die voor 80 % betrekking moet hebben op de regio. Deze uitzendingen mogen maximaal 200 uur per jaar beslaan en dienen voor 19u30 te worden uitgestraald, al blijven herhalingen later op de avond mogelijk. Ketenvorming wordt uitgesloten, doch binnen eenzelfde provincie mag verregaand worden samengewerkt.

De financiering van de zenders blijft de achillespees van het decretaal kader: in principe kunnen de regionale zenders een beroep doen op een gemengde financiering uit private en publieke middelen. De reclame-inkomsten dienen echter beperkt te blijven tot streekgebonden reclame en sponsoring, terwijl voor overheidsfinanciering geen enkele garantie werd ingebouwd. Zo werd een voorstel om 1 % van het kijk- en luistergeld aan de regionale zenders toe te wijzen, in de commissie verworpen. Publieke financiering steunt dan ook alleen op de goodwill van lokale en provinciale besturen en de kabelmaatschappijen.